Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№ 4 (977)
Тохсунньу
13
күнэ
БЭЭТИНСЭ
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

БУ ДЬЫЛ КУЛУН ТУТАР 12 КҮНҮГЭР РСФСР ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН БЫЫБАРА

1967 сыл кулун тутар 3 күнүгэр РСФСР алтыс ыҥырыылаах Верховнай Советын уонна 1967 сыл кулун тутар 14 күнүгэр онус ыҥырыылаах РСФСРүлэһиттэрин депутаттарын олохтоох Советтарын боломуочуйалара бүтэринэн сибээстээн, РСФСР Верховнай Советын Президиума РСФСР Верховнай Советын уонна РСФСР үлэһиттэрин депутаттарын кыраайдааҕы, уобаластаааҕы, уокуруктааҕы, оройуоннаааҕы, сэлиэнньэтээҕи уонна бөһүөлэктээҕи Советтарын быыбардарын бу дьыл кулун тутар 12 күнүгэр, баскыһыанньаҕа, ыытарга анаата.

Народнай заседателлэр быыбардарын туһунан

1967 сыл кулун тутарга РСФСР оройуоннардааҕы, куораттардааҕы народнай сууттарын народнай заседателлэрин боломуочуйалара бүтэринэн сибээстээн, РСФСР Верховнай Советын Президиума РСФСР оройуоннардааҕы, куораттардааҕы народнай сууттарын народнай заседателлэрин быыбардарын бу дьыл олунньу-кулун тутар ыйдарга ыытарга уурда.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолуутугар бэлэмнэнии туһунан

ССКП КК УУРААҔА

ССКП КК 1967 сыл тохсунньу 4 күнүгэр „Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолуутугар бэлэмнэнии туһунан“ Уураабы ылла. 1967 сыл сэтинньи 7 күнүгэр, диэн этиллэр Уураахха, советскай норуот, кини кытта бары дойдулар үлэһиттэрэ биргэ аан дойдуга бастакы социалистическай государство үөскээбитэ аан дойду үрдүнэн суолталаах историческай дататын үөрүүлээхтик бэлиэтиэхтэрэ. Октябрь 50 сыла—бу марксизм-ленинизм, рабочай хамсаһын идеалларын, пролетарскай интернационализм уонна норуоттар доҕордоһууларын идеяларын өрөгөйдөөһүнэ.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция „Аан дойду историятын саҥа эпохатын“ (В.И. Ленин), капитализм урусхалланыытын эратын саҕалаабыта, киһи-аймах дьылҕатын социализмҥа туһаайбыта. Үйэ аҥарын устата киһи-аймах сайдыыта аан дойду социальнай-политическай хартыынатын төрдүттэн уларыппыт улууканнаах революционнай саҕалааһыннар, Октябрьскай революция идеяларын өрөгөйдөөһүннэринэн бэлиэтэнэн ааста.

Октябрь 50 сылын туолуута—коммунизм, марксизм-ленинизм, Октябрьскай социалистическай революцияны көҕүлээччи уонна тэрийээччи, Коммунистическай партия, Советскай государство төрүттээччитэ уонна сирдьитэ, аан дойдутааҕы коммунистическай хамсаһын сомоҕолоһуутун иһин охсуһааччы Владимир Ильич Ленин өлбөт үйэлээх үөрэҕин кыайыыларын быраһыныыга. Ленинизм—революционнай өй-саная, революционнай охсуһуу, революционнай хорсун быһыы уостубат сибоно.

Советскай былаас 50 сыла туолуутугар бэлэмнэнэн, диэн ыйыллар Уураахха, Коммунистическай партия, советскай норуот революция дьылатыгар, үлэ дьонун дьоллорун иһин охсуһууга күүһүн, гениальнай өйүн биэрбит Ильичи таптыылларын өссө уонна өссө төгүл этэллэр, кини кэриэстэрин ытыгылаан толороргo, Октябрь кыайыыларын харыстыырга уонна хаҥатаргa халбаҥа суох быһаарыылаахтарын биллэрэллэр.

Октябрьскай революция историяҕа аан бастаан помещиктар уонна капиталистар баһылыктааһыннарын суох оҥорбута, көлөһүннээччилэр тутулларын урусхалдаабыта. Пролетариат диктатурата олохтоммута, государство саҥа тибэ—Советскай социалистическай государство үөскээбитэ. Үлэһиттэр баһылыктааһыннарын кэмэ саҕаламмыта.

Октябрь кыайыыта, диэн ыйыллар Уураахха, Ленин социалистическай революция туһунан теориятын бигэргэппитэ. Марксистскай-ленинскэй үөрэх история бэрэбиэркэтин тулуйда.

Октябрь 50 сыла туолуутун көрсөн, советскай норуот охсуһуу уонна кыайыы үйэ аҥардааҕы түмүктэрин оҥорор.

Октябрь күннэригэр, гражданскай сэрии уонна атын дойдулар интервенцияларын сылларыгар рабочайдар, баахынайдар, Кыһыл Армия революция кыайыытын туруулаһан көмүскээбиттэрэ, өстөөхтөрүн үлтүрүппүттэрэ. Дойду хаһаайыстыбаны тутууга киирбитэ.

Норуот хаһаайыстыбатын чөлүгэр түһэрии уонна бастакы пятилеткалар сылларыгар үлэһиттэр маассабай геройдуу быһыылара—биһиги обществобыт историятыгар биир хаһан да умнуллубат страница.

Фашистскай халабырдьыттары утары Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ советскай норуот хорсун быһыыта хаһан да өлбөөдүйүө суоҕа. Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ Советскай Союз кыайыыта Европа уонна Азия өлбөх дойдуларыгар социалистическай революция сайдыытыгар, национальнай-босхолонуулаах хамсаһын модуннук өрө түллүүтүгэр табыгастаах усулуобуйаны үөскэппитэ.

Социалистическай тутул күүһэ сэрии кэннинээҕи дьылларга эмиэ чаҕылхайдык көстүбүтэ. Күл-көмөр буолбут куораттар уонна дэриэбинэлэр бэрт кылгас болдьох иһиэн хаттаан туруллубуттара. Сэрии алдьаппыт-кээһэппит хаһаайыстыбата бүтүннүү чөлүгэр түспүтэ, экономиканы, науканы уонна культураны сайыннарыыга саҥа кыайыылар ситиһиллибиттэрэ, дойду коммунизмы киэҥ далаһыннаахтык тутуу кэрдиис кэмигэр киирдэ.

Биһиги норуоппут улууканнаах суолу ааста. Кини улууканнаах хорсун быһыылары оҥордо. Биһиги норуоппут хорсун быһыыта кэнэҕэски көлүөнэлэргэ, көҥүл суолунан барар барыдьоҥҥо үйэ-саас туһары холобур буолуоҕа.

Социализм знамята биһиги сирбит үрдүнэн кыайыылаахтык тэлээрбитэ үйэ аҥара буолла. Советскай норуот Маркс, Энгельс, Ленин идеяларын олоххо киллэриини саҕалаабыта үйэ аҥара буолла. Советскай норуот баһаам элбэҕи оҥордо, элбэҕи ситистэ. ССРСка социализм толору уонна бүтэһиктээхтик кыайыыга итиэннэ коммунизмы тутуугa киирии—биһиги дойдубутугар оҥоруллубут революционнай уларытыылар саамай сүҥкэн түмүктэрэ.

Октябрь 50 сыла—бу бөдөҥ социалистическай промышленноһы тэрийии, бу тыа сирин кооперациялаах-ныгна Ленин былаанын олоххо киллэрии, бу норуот олоҕун таһымын өрө көтөҕүү, бу культурнай революцияны олоххо киллэрии, бу норуот социальнай, политическай уонна идейнэй өттүнэн улам бигэтик сомоҕолонуута, бу саҥа үйэ киһитэ, саҥа майгылаахсиэрдээх киһи үөскээһинэ.

Биһиги дойдубутугар социализм демократията—саамай киэҥ, саамай элбэх представителлээх уонна саамай сиэрдээх демократия үөскээн таҕыста итиэннэ бөҕөргөөтө.

ССКП КК революция үөскэппит Советтар былаастара—норуот былааһа уонна норуокка сулууспалыыр былаас—государство, производство уонна общество дьыалаларын салайыыга кыттарга үлэһиттэргэ киэҥ кыаҕы арыйбытын ыйар. Общество олоҕор советскай профсоюзтар коммунизм оскуолатын быһыытынан оруоллара үрдүүр. Партия активнай көмөлөһөччүтэ, советскай ыччат инники иһээччитэ уонна тэрийээччитэ—Ленинскэй комсомол үлэтин далаһына улам кэҥээн иһэр. Социализм дьахтар политическай уонна экономическай тэҥ бырааптаныытын хааччыйда. Кинилэр коммунизмы тутааччылар инники кэккэлэригэр иһэллэр.

Октябрьскай революция түмүктэрэ, история уруоктара, диэн ыйыллар Уураахха, социализм капитализмнааҕар ордуктарын мөккүөрэ суохтук туоһулууллар.

Ааспыт 50 сылга партия уонна норуот улахан кыайыылар үөрүүлэрин да, сүтүктэр, быстах бириэмэлээх табыллыбат буолуу уонна алҕастар хомолтолорун да билбиттэрэ. Бары эрииртэн-мускууртан, диэн этиллэр Уураахха, партиябыт өссө ордук буһанхатан, өссө ордук күүһүрэн, халбаҥнаабат революционнай оптимизмынан уонна улуу коммунистическай дьыала кыайарыгар эрэллэнэн тахсан иһэрэ.

Октябрь 50 сыла туолуутугар ССКП коммунистическай тутууну, дойду ис, тас политикатын салайыыга бэйэтин баай опытынан сэбиленэн кэллэ. ССКП опыта аан дойду үрдүнэн сүҥкэн суолталаах

Октябрь 50 сылын устатыгар аан дойду политикатыгар улахан уларыйыылар таҕыстылар. Чуолаан Октябрь кэнниттэн, Киин Комитет ыйарын курдук, аан дойду политикатыгар уун-утарыта турар икки туһаайыы, икки линия—социализмынан сирэйдээн эйэ уонна норуоттар көҥүллэрин линията уонна империализм олоххо киллэрэр сэриитин уонна кулуттааһынын линията үөскээбиттэрэ.

Октябрь 50 сыла туолуутун советскай норуот биһиги дойдубут аан дойдутааҕы позициялара салгыы бөҕөргөөн иһэр усулуобуйаларыгар бэлиэтиир. Советскай Союз бүттүүн уопсай эйэни уонна норуоттар куттала суох буолууларын көмүскээһиҥҥэ, үлэһит маасса көҥүл, эйэ уонна социальнай прогресс иһин охсуһуутун дьыалатыгар бөдөҥ кылааты киллэрэр.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция, диэн салгыы этиллэр, аан дойду үрдүнэн сүҥкэн суолталаах. Кини аан дойдуга историческай событиелар хаамыыларын түргэтэттэ. Октябрьскай революция социализм знамятын илдьэ иһээччи уонна кылаабынай охсуһааччытын быһыытынан рабочай кылаас бүтүн аан дойду үрдүнэн историческай оруоллааҕын арыйбыта. Октябрьскай революция национальнай-босхолонуулаах хамсаһын сайдыытыгар тосту уларыйылаах кирбиинэн буолла.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция социализм иһин пролетариат уонна атын революционнай күүстэр охсуһууларын баттаммыт норуоттар национальнай-колониальнай батталы утары охсуһууларын кытта биир сүүрээҥнэ түммүтэ, аан дойду норуоттарын революцияҕа тардар сүүнэ сабыдыалы оҥорбута, бүтүн аан дойдуга рабочай кылаас уонна үлэһиттэр тэрээһиннээх буолууларын күүһүрдүүгэ сүҥкэнник көмөлөспүтэ. Октябрьскай революция аан дойдуну социалистическай төрүтүнэн революционнайдык уларытар иһин охсуһууга биһиги күннэрбит саамай сабыдыаллаах күүс буолбут аан дойдутааҕы билиҥҥи коммунистическай хамсаһын биһигэ буолла.

Пролетарскай интернационализмҥа бэриниилээх буолуу—хас биирдии дойдуга уонна аан дойду үрдүнэн революционнай дьыала ситиһиилээхтик инники барыытын мэктиэтэ. Советскай Союз империализмы кытта охсуһуу инники күөнүгэр иһэр. ССКП бэйэтин интернациональнай иэһин халбаҥнаабакка толорорун бэлиэтээн туран, Уураахха советскай коммунистар, советскай норуот бүттүүнэ кыраныысса таһынааҕы бырааттарын интернациональнай өйөөһүннэрин үрдүктүк сыаналыыллара ыйыллар.

(Бүтүүтэ бэчээттэниэ).

БУ ый 16 күнүгэр биллиилээх советскай суруйааччы Викентий Викентьевич ВЕРЕСАЕВ төрөөбүтэ 100 сылын (1867—1915) туолар. Кини „Записки врача“, „Без дороги“, „На повороте“ диэн, о.д.а. айымньылара ааҕааччылар улахан болҕомтолорун тардаллар.

Вересаев итини сэргэ араас тылбаастары оҥорбута, публицистическай, литературоведческай үлэлэри суруйбута.

ССТА фотохрониката.

В.В. ВЕРЕСАЕВ ТӨРӨӨБҮТЭ 100 СЫЛЫН ТУОЛАР

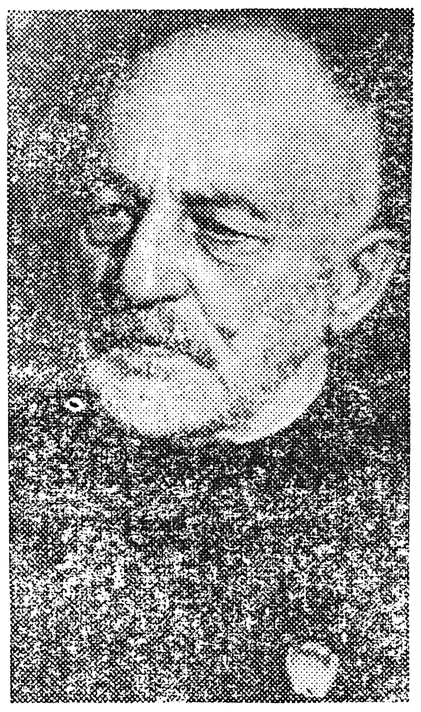

БЫЛААН ТОҔО ТУОЛБАТА

СОВХОЗ булчуттара 65867 солкуобайдаах түүлээҕи бултааннар, пятилетка бастакы сылынааҕы былааннарын 59,6 бырыһыан эрэ толордулар. Ол иһигэр Дьэлиҥдэ отделениетын булчуттара 39,5, Харыйалаах отделениетын булчуттара 57,3, „Победа“ учаастагын булчуттара 64,6 бырыһыаннарынан эрэ толортоотулар. Кырдьыга, бу улахан хомолтолоох түмүктэр буолаллара биһиэхэ барыбытыгар үчүгэйдик өйдөнүөх тустаах.

Былаан тоҕо туолбата?

Булт хаһаайыстыбатыгар өссө да кэскилээхтик тэриммэппит, бэлиэтэммит дьаһаллар толоруллубаттар. Булт үөскээһинэ үөрэтиллибэт. Сыллата паас өрөмүөнэ диэн айдаарабыт да, онтукабыт тылга хаалар, тыалга ыһыллар. Бултаах сирдэргэ биригээдэлэри олохсутан тэрийии билигин да кыалла илик.

Ааспыт сыл I кварталыгар булчуттар ахсааннарын 25 киһиэхэ диэри сарбыйыллыбытын түмүгэр былаан сыччах чиэппэрэ туолбута. Сыл тухары 2604 киис, 1842 кырынаас, 257 кырса, 155 тиик, 10 саһыл бултанна. Онон туттарыллыбыт булт бары сууматын 77 бырыһыанын киис ылар, оттон 14,8 бырыһыана кырсаҕа тиксэр. Мантан көстөрүнүү, кырса биһиги ороЙуоммутугар кыайан киирбэт. Түүлээҕи сонордоохуннга үгүс киһини тардыбаппыт. Ол да иһин 30 эрэ любитель - булчуттаахпыт. Түүлээҕи таҥастааһынна да аахайымтыата суох сыһыаннаһабыт. Дьэлиҥдэ булчуттара кинстэрин олус ууннары тардан типрбиттэр, иннинэ гынан, 1 киис ортосыаната 16 солкуобай 60 харчыга, оттон совхоз үрдүнэн 19 солкуобай 50 харчыга тэҥнэстэ.

Ким тэрээһиннээхтик, дьаныардаахтык бултуур—ол үчүгэй түмүгү ситиһэр. Былырыын Е.А. Винокуров (Сухаана) 1242, Я.Х. Игнатьев (Дьэлиҥдэ) 1514 солкуобайдааҕы бултааннар, социалистическай өбөһөөтөлистибэлэрин 124,2—151,4 бырыһыаннарынан толортоотулар.

Совхоз юбилейнай сыл I кварталыгар Ийэ дойдуга 56 тыһыынча сол[illegible] даах күндү түүлээҕи [illegible] рар соруктаах. Отд[illegible] лар булчуттарын а[illegible] аҕыйатыа суохтаахтар. [illegible] мойуох иһин, Харыйа[illegible] отделениетыгар 12 [illegible] араас биричиинэнэн [illegible] уурайда. Булчут [illegible] уурайар түбэлтэтигэр [illegible] киһинэн солбуйуллу[illegible] таах. Сибилигин бу[illegible] ры түргэнник булка [illegible] тыахха наада.

Быйыл саһыары [illegible] хамсаһына баар [illegible] сөп. Итини учуоттаа[illegible] рүн болҕомто кырса, [illegible] наас бултааһыныгар [illegible] луохтаах. Оттон [illegible] бултааһын олунньу [illegible] гэр диэри ыытыллар. [illegible] капкаанна иннибит [illegible] рин булчуттар [illegible] 10—15 күннэрин а[illegible] туттарыахтаахтар.

Совхоз бары бу[illegible] пятилетка иккис [illegible] кварталынааҕы [illegible] рын толорон уонна [illegible] сылга кыайан бул[illegible] түүлээхтэрин [illegible] Улуу Октябрьскай революция 50 сылын кэрэ бэлэхтэрдээх көрсүөхтэрэ диэн эрэниэҕи баҕарыллар. Ити боччумнаах сорудаҕы толорууга партийнай, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр тэрийэр үлэни күүһүрдэлларэ эрэйиллэр.

Н.И. НИКОЛАЕВ,
совхоз старшай охотовед-зверовода.

Биһиги консультациябыт

ДЬОН ТУҺУГАР КЫҺАМНЬЫ

Бу консультацияны үлэһиттэр ыйытыыларыгар харда быһыытынан биэрэбит.

СОВЕТСКАЙ норуоту материальнай өттүнэн хааччыйыыны тупсарыы биир сүрүн факторынан государство моонньуттан пенсияны анааһын буолар. Партия, правительство дьон туһугар ахсаабат аҕалыы кыһамньыларынан пенсия төлөбүрүгэр харчы көрүллүүтэ сыллата улаатан иһэр.

Пенсиянан хааччыйыы олохтоммут сорох капиталистическай дойдуларга пенсиянан хааччыйыы фонун үгүс өттө страховкаламмыт үлэһиттэр хамнастарын фонуттан аҕыы суотугар үөскүүр. Ити дойдуларга рабочайдар, сулуустаалаахтар страховой усуноостарын төлөөбөтөхтөрүнэ, пенсия ылар быраапта[illegible] быстар.

Элбэх капиталистическай дойдуларга пенсияны киһи олус кырыйдаҕына аныыллар. Холобур, эр киһиэхэ [illegible] АХШ-ка [illegible] [illegible] Англия, [illegible] [illegible] Франция, [illegible] [illegible] 65 [illegible] дьахтар 55 [illegible] пенсия [illegible] [illegible]

КЫРЫЙДАХХА ПЕНСИЯ

Эр киһи [illegible] 65 дьахтар [illegible] 20 сыл үлэ стажтаах буоллахтарына [illegible]. Дьахтар 5 [illegible] төрөтэн [illegible] 50 саастыттан 15 сыл үлэ стажтаах буоллаҕына [illegible].

Рабочай, сулуустаах [illegible] сылдар [illegible] [illegible] туох да [illegible] [illegible] туох үлэ стажтаах буоллаҕына, ону туоһулуур Совет ыспыраапката уонна оҕолорун төрөөбүттэрин туһунан свидетельстволар куоппуйалара.

Кырыйдахха пенсия киһи үлэлиир кыаҕыттан тутулуга суох үйэгин тухары ананар.

ИНВАЛИД БУОЛЛАХХА ПЕНСИЯ

Үлэлии[illegible] [illegible] үлэттэн [illegible] буо[illegible] [illegible] пен[illegible] [illegible] йэ [illegible] үрду[illegible] 120 [illegible] тон [illegible] вали[illegible] вали[illegible] көрө[illegible] кыра[illegible] 50, са[illegible] ыйга [illegible] диэри[illegible]

Ин[illegible] сияҕа[illegible] уо[illegible] груп[illegible] 10— [illegible] үлэ [illegible] онто[illegible] ыһыа[illegible]

I, [illegible] бэт[illegible] кин[illegible] үлэ[illegible] баа[illegible] 10, [illegible] ры[illegible]

I [illegible] гар[illegible] йы[illegible] на.

[illegible] пе[illegible] ор[illegible]

[illegible] са[illegible] [illegible] [illegible] [